

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר שבין רפאל מערכות לחימה

מתקדמות בע"מ לבין Raytheon Company

1. פתח דבר

מונחת בפניי בקשה שהוגשה מטעם רפאל מערכות לחימה מתקדמות בע"מ (להלן: "רפאל") למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק") להסדר שבינה לבין Raytheon Company (להלן: "רייט'און").

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיוזגים, שוכנעתי כי הכבילות אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים מצטברים אלו, אשר ינומקו בהמשך, מצאתי כי ההסדר ראוי לפטור לפי סעיף 14 לחוק.

2. ההסדר והצדדים לו

רפאל היא חברה ממשלתית בבעלות מלאה של מדינת ישראל, העוסקת במחקר, פיתוח, ייצור, שיווק ומכירה של מערכות לחימה והגנה מתקדמות. רפאל מהווה, בין היתר, קבלן ראשי לפיתוחה, עיצובה וייצורה של מערכת כיפת ברזל עבור משרד הביטחון. רייט'און הינה חברה אמריקאית ציבורית הנסחרת בבורסת ניו יורק לניירות ערך. רייט'און עוסקת במגוון רחב של מוצרים צבאיים, ובין היתר, במערכות הגנה ויירוט.

ממשלת ארה"ב צפויה להעניק סיוע כספי להצטיידות משרד הביטחון במערכת כיפת ברזל. הסיוע הותנה בייצור חלק מהמערכת על-ידי תאגיד אמריקאי. על רקע זה נחתם ההסכם בין רפאל ורייט'און, הכולל התחייבות של רפאל לאפשר לרייט'און לשמש קבלן משנה שלה בפרויקטים הנוגעים להזמנות משרד הביטחון למערכת כיפת ברזל או מערכות מסוימות הדומות לה.

3. הכבילה שבהסדר והשפעתה על התחרות

כחלק מההסכם רפאל מתחייבת להזמין מרייט'און רכיבים של מערכת כיפת ברזל, של הטמיר (המייט של כיפת ברזל), וכן של מערכת ה-Battle Dome (מערכת ליירוט רקטות קצרות טווח אשר פיתוחה המשותף ייתכן ויישקל על-ידי הצדדים להסדר), וזאת בהיקף מינימאלי שנקבע על-ידי הצדדים להסדר. התחייבות זו חלה על הזמנת המערכות הנ"ל על-ידי משרד הביטחון מרפאל, ורק ככל שההזמנות נתמכות בכספי הסיוע. כבילה זו תעמוד בתוקף ארבע שנים.

התחייבותה של רפאל להיקף רכישה מינימאלי כאמור נועדה להניע את ריית'און להשקיע את המשאבים הדרושים בביצוע תכולות העבודה הנדרשות. לפיכך כבילה זו נחוצה למימוש עיקרו של ההסכם.

בבדיקת הרשות נמצא כי בכבילה זו, התחומה לתקופה סבירה של ארבע שנים, אין כדי לפגוע פגיעה של ממש בשוק המושפע מן ההסדר, כפי שיבואר להלן.

ראשית, שיתוף הפעולה במסגרת ההסכם מוגבל, כאמור, להתחייבות לרכישת מינימאלית של רכיבים למערכות הנזכרות, והוא אינו מכונן שיתוף פעולה בפיתוח מערכות, שיווקן וכיו"ב. בנסיבות אלה, מוקחה החשש שמא שיתוף הפעולה בין הצדדים ישמש לתיאום אסור או יביא להפחתת התחרות ביניהם.

שנית, מבדיקת הרשות עלה כי חברות המספקות רכיבים לשימוש בכיפת ברזל, אינן נסמכות על מיום זה לבדן, ולכן אפילו בהנחה שרפאל תעבור להזמין רכיבים אלה מריית'און בלבד, סביר להניח כי חברות אלו לא ייצאו מהשוק או יפסיקו את פעילותן. כמו כן, בנוגע לחברות המספקות רכיבים ייעודיים למערכת כיפת ברזל, מבדיקת הרשות עלה כי ריית'און כנראה תרכוש מהן רכיבים אלו ממילא. בנסיבות אלו מופג החשש לדחיקת מתחרים של ריית'און כתוצאה מההסדר.

לבסוף, חשש אפשרי נוסף שעלה הוא הפחתת התמריץ של ריית'און, בשל ההסכם, להתחרות ברפאל באספקת מערכות כדוגמת מערכת כיפת ברזל למשרד הביטחון. אולם מבדיקת הרשות עולה כי חשש זה אינו מגיע כדי פגיעה של ממש בתחרות, בשל הסבירות הנמוכה ממילא שבמהלך התקופה שבה הכבילה בתוקף (4 שנים כאמור), משרד הביטחון יהיה מעוניין לרכוש מערכת נוספת הדומה למערכת כיפת ברזל.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

פטור זה יעמוד בתוקפו למשך 4 שנים ממועד נתינתו.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

פרופ' דיויד גילה
הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ט"ז אלול, תשע"ה

31 אוגוסט, 2015